

ЧАРІВНІ ФАРБИ

Лариса Русан,
учитель музики, дитячий садок-школа "Усмішка" (м. Київ),
Вікторія Рагозіна,
канд. пед. наук, Інститут проблем виховання АПН України,
Наталія Очеретяна,
наук. співробітник, Інститут проблем виховання АПН України

Розробка виховного заходу мистецької тематики пропонується для проведення в молодшій школі.
Ключові слова: виховний захід, молодші школярі, образотворче мистецтво.

Методичні рекомендації. У заході беруть участь молодші школярі – "фарби"; "художник" – учитель образотворчого мистецтва, вбраний у костюм художника, з палітрою і пензлем у руках; "музикант" – учитель музичного мистецтва; гості.

Учні співають пісні з сюїти "Фарби". За своєю будовою вона нагадує форму теми з варіаціями: у ній є головна тема "Малювати – це чудово!", яка розкривається піснями-"варіаціями", кожна пісня присвячена окремій фарбі.

Залежно від того, учні одного чи кількох класів (наприклад, 1-го і 3-го) беруть участь у заході, процес виконання пісень можна організувати кількома способами:

1. Якщо йдеться про учнів одного класу, то вже на етапі підготовчої роботи можна розподілити клас на декілька груп і з кожною вивчати окремі пісні-"варіації" (наприклад, група А – вивчає і співає пісні "Рожева фарба", "Синя фарба"; група Б – пісні "Червона фарба", "Біла фарба" тощо). Пісню-"тему" "Малювати – це чудово!" виконує увесь клас.

2. Доцільніше залучити до свята школярів різних класів початкової школи. Тоді роль "фарб" можуть виконувати менші діти, а пісні – учні 3–4-х класів, що мають більш розвинений голосовий апарат. Використання вчителем різних варіантів дасть змогу учням не перевтомлюватися й не перенапружувати свій голосовий апарат під час співу, а також послухати пісні у виконанні різних груп дітей, проаналізувати спів, а отже, бути ще й уважними слухачами. У такому варіанті краще втілити основну ідею заходу – не тільки закріпити з учнями кольори, а й показати їх характер, дати дітям можливість відчувати виразні особливості кольорів у створенні різних образів на картині, отже, у практичній діяльності. Передбачається, що під час заходу учні малюватимуть кольором, про який йдеться, певний предмет на своїх малюнках-"картинах". А на кінець свята вони матимуть картину, на якій будуть присутні всі кольори, про які співали діти. "Художник"-учитель на прикріпленому до дошки аркуші також малює свою картину. Дитячі картини експонуватимуться в класній чи шкільній "галереї". А допоможе учням створити власні художні образи музика, оскільки кожна пісня-"фарба" має свій неповторний характер – то сонячний і ніжний, то експресивний і динамічний... Розмову про обра-

зи пісень і засоби їх втілення можна продовжити на уроці музики.

Проведення свята бажано супроводжувати ілюстративним слайдо-рядом з яскравими і вдало підібраними зображеннями, що репрезентують кольори й відтворюють предмети, про які йдеться в піснях.

Учні заходять у клас під музику Д.Гершвіна "Голуба рапсодія".

Учень.

Щедре сонце палає над пробудженим світом,
Квіти й трави цвітуть у ранковій росі.
Досить світла й тепла всім без винятку дітям,
Щоб зростали й раділи, сміялися всі.

Учениця.

Прийшла весна!
Прийшла весна! Нехай усе радіє,
Нехай усіх-усіх вона своїм теплом зігріє.

Художник. Я – художник, а це мої чарівні помічники – палітра й пензлик. Такі чудові вірші прозвучали про весну. А як настає весна? Є така казка, що в останню зимову ніч, поки всі сплять, чудернацькі ельфи літають повсюди і з маленьких відеречок з фарбами розфарбовують світ у різні кольори – тільки тоді настає весна, все пробуджується та оживає. Спробуймо й ми намалювати свої весняні картини. Перед вами – чисті аркуші паперу. Якою буде ваша картина? Подумайте й олівчиком легенько розташуйте на аркуші те, що б вам хотілося бачити на своїй картині – можливо, дерева, квіти, будинки тощо. (Учні виконують роботу протягом 5-10 хвилин).

Художник. Я бачу, що весна на наших картинах ще не настала. Уявімо себе чарівниками-ельфами... Які ж барви використати з палітри? Підкажіть – яка найкраща?

Уперед виступає учениця – "Синя фарба".

"Синя фарба".

Синьої фарби візьміть собі трошки –
Нею так гарно квітнуть волошки.
Небо синіє, і річечка синя,
Проліски ніжні цвітуть у долині.
Схожі на проліски очі у мами –
Кожен малий і дорослий це знає.

Усі учні разом. Кращої барви, ніж синя, немає.
Учні виконують пісню "Синя фарба" з сюїти "Фарби".

Учень.

Де вчора ще сніжок лежав, тепер там таловинки.
І у бурульок на щоках блищать ясні сльозинки.
Від сонечка закрапали бурульки навесні;
Раділи, а не плакали краплиночки ясні.

Учні розфарбовують синьою фарбою на своїх малюнках небо, річку тощо.

Входить учениця – "Зелена фарба".

"Зелена фарба".

Гляньте, найкращий колір – у мене!
Скоро все буде зелене, зелене!
Зеленими стануть кіски в берізок,
Галяви з травою приємні для ніжок.
Зеленими стануть листочки у клена.

Усі учні разом. Найкрасивіша фарба – зелена!

Учні виконують пісню "Зелена фарба" з сюїти "Фарби", потім наносять зелену фарбу на свої малюнки – малюють, наприклад, травичку.

Входить дівчинка в білому – "Біла фарба".

"Біла фарба".

Найніжніший колір – білий,
Білі лебедіні крила,
І лілея, і ромашка,
Молоко й молочна кашка.
Учні співають пісню "Біла фарба".

Усі учні разом.

Взимку білий сніг кружляє
І малечу звеселяє.
Навесні ж – і там, і тут
Білі квіточки цвітуть.

Танець дівчаток з білими квітами.

Учні малюють білою фарбою хмари, "острівки" снігу на галявинах тощо.

"Червона фарба".

Хто не знає мухомора, і перчини, й помідора?
Гарні ягідки в калини і намисто у шипшини.
Червоні вишні і черешні, червоні грудки снігурів.
Такий червоний захід сонця, що навіть сніг почервонів!
Червона восени калина, тендітна дуже горобина.

Виконання учнями пісні "Червона фарба", малювання червоною фарбою грудок снігурів тощо.

З'являється "Рожева фарба".

"Рожева фарба".

Я – фарба рожева й тому непроста.
Я фарба складна і тому ось така:
Я подружок маю – двох рідних сестриць –
Червону і білу, іди подивись!

Учні співають пісню "Рожева фарба", а потім малюють рожевою фарбою деталі на картині – бурульки, клаптики неба тощо.

Усі учні разом.

Рожеві щічки у дитини, рожевий схід у ясну днину,

Рожеві квіти навкруги поля прикрасили й луги.
А щоб рожеву фарбу мати і ніжні квіти малювати,
Потрібно запросити додому біленьку фарбу і червону.

"Жовта фарба".

Сонячний зайчик стрибає по лавах,
Жовті кульбабки цвітуть на галявах,
Сонечко ясне сміється згори.

Усі учні разом. Жовтий – найкращий з усіх кольорів!

Виконання пісні "Жовта фарба", малювання жовтим кольором першоцвітів та ін.

Художник.

Ось травичка зелененька, молоденька-молоденька,
У травичці он сунічка червоніє світлим личком,
А над ними синє небо – фарби синьої ще треба,
В небі ген хмарки біленькі,
Мов колісочки маленькі.

Щедро ллється з висоти сонячне проміння,
Жовтий колір, золотий сяє на картині.

А що буде, хочу знати, якщо кілька фарб змішати?

Учні виконують пісню "Різні фарби у природи" (авт. Л.Рубальська).

Заходить "Чорна фарба".

"Чорна фарба".

Що це ви прийшли на свято, а мене забули взяти?
Та невже негарна я і нікому не потрібна,
Для усіх-усіх-усіх не така я вже й огидна?
Хоч на вас я ображаюсь, а на святі залишаюсь.
Капостей вам нароблю, а тоді вже геть піду.

Художник.

Не сварися, фарбо чорна,
Зовсім ти і не потворна.
Хочемо перепросити,
Що забули запросити.

Бо без тебе неможливо
Малювати нам картину.
Якщо тебе не буде з нами,
Не буде й ночі з зірочками.
І букви в книжках позникають...

Усі учні разом. Ти нам потрібна – всі це знають.

(На екрані чи інтерактивній дошці з'являються картини ночі з зірками та інші, у яких домінує чорний колір).

Подивіться, як моторно
Допомага нам фарба чорна!

Художник.

Малювати – це чудово! Малювати – це краса!
На папері, на картині виникають чудеса.
І які ж чарівники світ малюють навкруги?

Учні всі разом. То з палітри гарні, нові
Фарби різнокольорові!

Учні шикуються в ряд біля дошки або на сцені й демонструють гостям свої малюнки-"картини". Звучить пісня "Малювати – це чудово" з сюїти "Фарби" (муз. М.Малого, сл. І.Чернявської).

(Див. вкладку "До нотного зошита").